

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/24305,Inicjatywa-Obywatelska-w-Obronie-Praw-Czlowieka-Przeciw-Przemocy.html>
2023-03-25, 20:34

Inicjatywa Obywatelska w Obronie Praw Człowieka Przeciw Przemocy

Inicjatywa Obywatelska w Obronie Praw Człowieka Przeciw Przemocy, powołana 7 XI 1984 w Krakowie w odpowiedzi na porwanie i zabójstwo przez funkcjonariuszy SB ks. Jerzego Popiełuszki.

Inicjatywę utworzyli: Marek Bik, Ryszard Bocian, Zbigniew Fijak, Mieczysław Gil, Stanisław Handzlik, Radosław Huget, Andrzej Izdebski, Anna Klich, Bogdan Klich, Maria Koczur, Stanisław Kuś, Zygmunt Łenyk, Adam Macedoński, Ryszard Majdzik, Mieczysław Majdzik, Przemysław Markiewicz, Wojciech Modelski, Edward Nowak, Wojciech Pęgiel, Jan Rokita, Józef Sawa i Witold Toś. 7 XI 1984 podpisanie *Apelu do społeczeństwa Małopolski* opublikowanego w podziemnej prasie, w którym żądano od władz ujawnienia przestępstw funkcjonariuszy SB i MO oraz postawienia ich przed sądem i ukarania. Działalność Inicjatywy polegała na zbieraniu i publikowaniu danych o przemocy i prześladowaniach obywateli ze strony władz, a także udzielaniu wszelkiej pomocy ich ofiarom, zwłaszcza pomocy prawnej, lekarskiej i finansowej. Nawiązując do tradycji KOR, grupa prowadziła działalność jawnie, wszystkie oświadczenia były podpisywane imionami i nazwiskami oraz adresem zamieszkania. Domagała się wprowadzenia kontroli społecznej nad działalnością organów bezpieczeństwa i prokuratury, dopuszczenia adwokatów, a także przedstawicieli krajowych i zagranicznych środków przekazu do postępowań śledczych oraz udzielania informacji o śledztwie od chwili jego wszczęcia. Wzywała do poszanowania niezawisłości sądu, m.in. poprzez przywrócenie do służby zwolnionych z powodów politycznych sędziów, zaprzestania blokowania inicjatyw obywatelskich zmierzających do reaktywowania

działalności patronatu nad więźniami, pełnej i bezwarunkowej amnestii dla osób działających z pobudek politycznych i obywatelskich, a w szczególności dla osób pozostających w więzieniach i aresztach. Domagała się ustanowienia odrębnego statusu więźnia politycznego według projektu społecznej Komisji Adwokatury Polskiej, pełnego poszanowania ratyfikowanych przez władze PRL międzynarodowych umów i konwencji dot. praw człowieka i obywatela, m.in. poprzez niezwłoczne doprowadzenie do zgodności prawa krajowego z tymi zobowiązaniami. Inicjatywę poparło środowisko „Tygodnika Powszechnego” (podpisy pod Apelem złożyli Tadeusz Szyma, Maciej Kozłowski, Halina Bortnowska oraz o. Jan Andrzej Kłoczowski). Apel również w polskich audycjach radiowych nadawanych przez zachodnie rozgłośnie. Od pierwszych dni działalność Inicjatywy relacjonowały zachodnie agencje prasowe Associated Press i Reuters. Rzecznikiem prasowym Z. Łenyk, u którego w mieszkaniu zorganizowano punkt konsultacyjno-informacyjny. Inicjatywa wydała 28 komunikatów i kilkanaście oświadczeń. Najbardziej drastyczne przypadki bezprawia szczegółowo opisało i przekazało do wiadomości publicznej. Były to m.in.: ujawnienie okoliczności śmierci Tadeusza Frąsia, nauczyciela z Zabierzowa Bocheńskiego k. Krakowa; napad na ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego; ujawnienie okoliczności śmierci Andrzeja Szewczyka, mieszkańca Nowej Huty, pracownika Kombinatu Budownictwa Mieszkaniowego; ujawnienie okoliczności śmierci Jana Krawca, zatrzymanego na dworcu PKS w Miechowie przez funkcjonariuszy MO, a nast., po przewiezieniu do komendy, ciężko pobitego, w wyniku czego zmarł. Ponadto nagłośnienie spraw: więźniów politycznych w Strzelinie, gdzie doszło do zbezczeszczenia przez Służbę Więzienną krzyża i wizerunku papieża, podeptania opłatka wigilijnego i zniszczenia żywności, którą więźniowie dostali od rodzin na święta; pobicia Fryderyka Czerwińskiego, aktywnego działacza „S”, organizatora pielgrzymek do Włoszczowy, Suchowoli, Warszawy i Gdańska w czasie stanu wojennego; pobicia ze skutkiem śmiertelnym działacza „S” Zbigniewa Szkarłata w Nowym Sączu. Sygnatariusze zajmowali się również sprawą śmierci Stanisława Pyjasa oraz Bogdana Włosika.

19 II 1985–31 VIII 1985 zorganizowanie rotacyjnej głódówki protestacyjnej w kościele Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Krakowie-Bieżanowie. 4 II 1987 zakończenie działalności na spotkaniu opłatkowym w kościele pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Krakowie.

15 I 1985–19 XII 1987 Inicjatywa rozpracowywana była przez Wydz. III WUSW w Krakowie w ramach SOR krypt. Fantasta.

Monika Litwińska

[Kraków Region Małopolska](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)